

Ξαναγράφοντας την Ιστορία στην κόψη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

ΑΧΜΕΤ ΟΥΜΙΤ
Αντίο, γλυκιά πατρίδα
 μτφρ.: Θάνος Ζαράγκαλης
 εκδ. Πατάκης
 σελ. 682

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο **Αχμέτ Ουμίτ**, ο Τούρκος συγγραφέας που ξεκίνησε τη συγγραφική του καριέρα γράφοντας ποιήματα και αστυνομικές ιστορίες, ασχολείται στα έργα του και με ιστορικές περιόδους τις οποίες μελετάει, ενώ κρίνει άλλοτε θετικά άλλοτε αρνητικά τις αποφάσεις που καθόρισαν την πορεία των πολιτικών, αλλά και των εθνών. Τον απασχόλησαν, σε άλλα έργα του, ο μυστικισμός των Σούφι, όπως και η πολυπολιτισμικότητα της Κωνσταντινούπολης, η μακρά της ιστορία από την ίδρυση της πόλεως του Βυζαντίου από τους Μεγαρείς, η ρωμαϊκή και βυζαντινή της περίοδος έως τη σύγχρονη διά της οθωμανικής περιόδου. Παρουσιάζει την «άλλη όψη» των ιστορικών γεγονότων, χωρίς να παραβλέπει την επίσημη και καθιερωμένη ερμηνεία τους. Κι αυτό συμβαίνει

γιατί η ματιά του δεν περιορίζεται στο έθνος, αλλά εξετάζει νηφάλια και την άλλη πλευρά, ερμηνεύει τα δεδομένα με ψυχραιμία υπολογίζοντας τα παθήματα των άλλων, κρίνοντας τις καταστάσεις εντός των ορίων της ανθρώπινης φύσεως. Αλλωστε, αυτό που τον ενδιαφέρει είναι ο άνθρωπος και

Ο Αχμέτ Ουμίτ γράφει ένα σύνθετο μυθιστόρημα, με ευαισθησία, που τονίζει τα δεινά της ανθρώπινης ύπαρξης.

οι αξίες του. Το πρόσφατο έργο του αφορά το μεταίχμιο μιας ιστορικής περιόδου, που επηρέασε τους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και συνέβαλε στη διάλυσή της. Ο αφηγητής, ένα παλιό στέλεχος της μυστικής οργάνωσης «Ενωση και Πρόοδος», η οποία είχε ιδρυθεί το 1889 στην Κωνσταντινούπολη, εξιστορεί στις επιστολές που απευθύνονται στην αγαπημένη του Εστερ, την Εβραία ποιήτρια από τη Θεσσαλονίκη, όσα έζησε

Αποψη της Κωνσταντινούπολης, την εποχή που η Οθωμανική Αυτοκρατορία βίωνε ισχυρούς κλυδωνισμούς.

ως μέλος της. Επηρεασμένος από τις ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης και τις απόψεις Γάλλων διανοουμένων, προσχωρεί σ' αυτήν και παρακολουθεί όσα διαδραματίζονται στη Θεσσαλονίκη, στο Μοναστήρι και αλλού, ιδιαίτερα τις αλλαγές που επήλθαν με τη διείσδυση της οργάνωσης, το 1908, στον οθωμανικό στρατό και τη διακήρυξη της αποκατάστασης του Συντάγματος του 1876, με σκοπό την κατάλυση της απολυταρχικής άσκ-

σης της εξουσίας εκ μέρους του σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ Β'. Πρόκειται για το Κίνημα των Νεότουρκων, στο οποίο συμμετείχε και ο Κεμάλ Ατατούρκ, ενώ τα συνθήματα που χρησιμοποιήθηκαν από τα μέλη της οργάνωσης ήταν: Ελευθερία, Ισότητα και Δικαιοσύνη.

Ο αφηγητής μένει στο ξενοδοχείο Πέρα Παλάς στην Κωνσταντινούπολη –όπως και ο Αχμέτ Ουμίτ, που ολοκλήρωσε το μυθιστό-

ρημά του σε δωμάτιο του εν λόγω εμβληματικού ξενοδοχείου– για να προφυλαχθεί από τους αντιπάλους του, τους παλιούς συντρόφους του στην οργάνωση. Τον απασχολούν θέματα όπως η φύση του ανθρώπου, ο πόλεμος ως «τελετή ομαδικής εξόντωσης» και ένα καιρίο ερώτημα: «Το κράτος είναι ιερό ή ο άνθρωπος;». Αλλοτε πάλι αναρωτιέται ποιο είναι το νόημα της ζωής: «Μιλώ μονάχα για το νόημα της ζωής. Γιατί ζούμε; Ποιος είναι

ο σκοπός μας; Το ζήτημα της ύπαρξης, με άλλα λόγια εκείνος ο παλιός πόνος της ψυχής...», ή με το τι εννοούμε όταν αναφερόμαστε στην πατρίδα. Στο τέλος, απογοητευμένος ο ήρωας σημειώνει ότι τα βάθη του κράτους είναι πιο σκοτεινά από τα βάθη της γης, ενώ δεν είναι λίγες οι περιγραφές των ιστορικών γεγονότων, όπως οι δύο Βαλκανικοί Πόλεμοι, ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, η γενοκτονία των Αρμενίων, το 1915, η δράση της τριανδρίας Ταλάτ, Ενβέρ και Τζεμάλ εις βάρος των μειονοτήτων και των χριστιανικών εθνών.

Οι αναφορές σε διώξεις δημοσιογράφων, στη λογοκρισία της εποχής εκείνης, στο κυνήγι και στην εξόντωση των αντιπάλων, και ας ήταν κάποτε σύμμαχοι και συνεργάτες, παραπέμπουν σε οικείες καταστάσεις του παρόντος στη γειτονική χώρα. Πρόκειται για ένα σύνθετο μυθιστόρημα, γραμμένο με ευαισθησία, που τονίζει τα δεινά της ανθρώπινης ύπαρξης, τον πόνο και τη δυστυχία ανεξαρτήτως της πλευράς στην οποία βρίσκεται κανείς, και καταδεικνύει τη σύγκρουση του «κακού» με το «καλό» χωρίς προκαταλήψεις ή εξιδανικεύσεις.